

JÓ

Hawē unāmati hātxaki

Jó huni pepahairatū Deus besti txibāhairabiakubainaya Deusū Satanás unāti wamakī yuikī: “Satanásā, ē tsuma Jó ea ikūhairakubainai mī uīsmamē?” aka Satanásā yuikī: “Mī merabewakubaina mia txibākubaīmiski. Mī henebaina mia hawaira hakimatiruki”, aka Deusū kemakī: “Mī itxakawatiruki, hakia hawa tenāmarā”, ashiā hanushū Satanásā Jó itxakawakī isī tenema txakayamakubaina Jó Deuskiri pepa hawa hakimama bika tenebiakī ikūwā bestikubainikiaki. Na miyuiwē haska habū Deus ikūwaī kayabiaibū haska Jókiri tapītirubuki.

Jó nuitapanikiaki, na hātxarā

1 ¹Mai pakea ewapa Uz anu huni betsa Jó hiwea huni pepa hawa Deuskiri txakabuismatū Deuski mesekī dayashūkūkaikī hawa txakabu mekī tsua txakabuwakatsi ikama hiwepaunikiaki. ²Hawē bakebu inū hawē inabu hati haya inikiaki, hawē huni bakebu 7 inū, hawē aību bakebu 3rā. ³Hanua hawē ina 7.000 txashuwā inū, 3.000 camelo inū, dabe ketashamabaibaina 500rā, habu ina awa bene pe dayamakubaikatsi hawē hubu meshte keyumis inū, 500 jumenta yushā inū, hawē dayaru escravo huni inū aību mirima hati hawenas ipaunikiaki. Haskawē taea bari huaikiri mai hirabi anu hiwebaunaburā, Jó ha besti mabuhairayatū hatu binu keyua ipaunikiaki.

⁴Jó 7 huni bakebū hatū beya txibākī hatū hiwetāshū semana tibi habu tibatū semana betsa shaba bestitxaitiā hawē huni bake betsa piti hatu pewashūtā hawē betsabu 6 inū hawē puibu 3 hatu kenashū piti inū nushuti hatu pewashuna besikī hatubetā pikubainaibū ⁵semana tibi pikubaikī hanu keyuaibutiā shaba betsaki Jó shinākī: “Deus yuākī txakabuwashinabumēkaī”, ishū Jó penamahaira butukaū hawē bakebu kena beabu hau hatukiri pe Deusū shinanū hatu daewashunū, iwanā, txashuwā tesēshū Jó txi anu bestibu tibi hatu menushūpaunikiaki, Deus hatu daewashūkinā.

⁶Hanua shaba betsatiā Senhor Deus bebū hau benūbū hawē nai tsumabu hatu kena bei itxabū habiatiāri nai tsuma itxakanika Satanásri hua hatube nikē ⁷Senhor Deusū Satanás yukakī:

—Harakiria mī huai?— aka
Satanásā kemakī yuikī:

—Mai hirabi anu uīkī keyukubaūtani ē huaii— aka
8 nīkatā Senhor Deusū yuikī:

—Ē tsuma Jó mī uīmisrā, haskara hakiri mī shinaī? Jó ea duawai
txītuīisma keska mai hirabi anu hiweabu tsua huni betsa haska
keska hayamahairaki. Hakia Jó huni pepatū hawa txakabu mekī
txakabuwaismatū tsua itxakawaismaki— aka

9 hanushū Satanásā kemakī:

—Jó mia hamē txibāmaki. Hakia mī duwakubainaiwē taeshū besti
mia kēwākī duawai txītuīsmaki. 10 Tsuabūra Jó itxakawapanā mī hatu
nemamiski, hawē yura mekekī dasibi hawenabu inū hawara dasibi haya
mekeshūkinā. Hawara sharabu Jó dayakī biai merabewakī duwakī mī
pepa wakubaīmiski. Haskawē taea hawē inabu inū hawē mabu haya
dasibi hawē mai pakea anu hatube hiwea Jó hatu binu keyuaki. 11 Hakia
hawara sharabu dasibi haya mebīshāwē. Mī haska wa miki sinatakī habi
yupukī mia berabīwāshanikiki— aka

12 Satanás kemakī Senhor Deusū yuikī:

—Peki. Hawara sharabu Jó haya mī haska wakatsis ikai miā atāwē.
Hakia Jó itxakawakī hawē yura meyamashāwē— aka

haska wa nīkatā Senhor Deus anua itxakanika Satanás kaīkaīshīkē

13 txīpu shaba betsatiā Jó huni bake iyuatū hiwe anushū hawē huni
bakebu inū hawē aību bakebū piti pepa itxawashū pikī uva vinho aki
besiaibū 14 hanua Jó hiwe anu huni betsa hushū banabimakī eska kaka Jó
yuikī:

—Heshe bananū, iwanā, ina awa bene itxapawē nū mai pukībainaya
habiatīāri nuku dapi mī jumenta yushā dasibibū basi piaibū 15 hawaira hune
Sabeu nawa mirimahairabu beshū mī inabu dasibi yumetsukī nupe txaipawē
mī dayaru dasibi tenā keyuaibū ea besti hunei pashakirā ē mia yuiāi— aki

16 hawē hātxa meneriama yui nikē huni betsari hushū haki txaniriakī
Jó yuikī:

—Nai anua kana baka baka ikī mī txashuwā dasibi inū mī txashuwā
uinikabu tenākī keyuaya ea besti hunei pashakirā ē mia yuiāi— aki

17 hawē hātxa meneriama huni betsari hushū Jó yuiriakī:

—Caldéia nawabu shukua dabe inū besti hawaira beshū nuku detekī
tenā keyukī mī camelo dasibi yumetsubaīkāshuki. Ea besti hunei
pashakirā ē mia yuiāi— aki

18 hawē hātxa meneriama ana huni betsari hushū Jó yuiriakī:

—Mī huni bake iyuatū hiwe anushū besikī mī huni bakebu inū mī aību
bakebū pikī nushuaibū 19 hariri tsua hiweabumakiria niwewā hawaira
bekī hiwe deshū dabe inū dabe tekekī mī bakebuki di ikī hatu tenā
keyuaya ea besti pashakirā ē mia yuiāi— aka

²⁰nĩkatã haskawẽ taea punu nukahairatã Jó benitã hawẽ tari ushnitã mashtekei mākutã Deus kēwaĩ beui beti itã ²¹yuiķĩ:

—Tariuma ã kaini inũ ã mawa tariuma ã kaĩkaĩshanaai. Dasibi Senhor Deusũ ha ea inãkubaĩshina Senhor Deusũ ana dasibi ea mebĩshuki. Hakia Senhor Deus kēwãķĩ ã pepa wabestikubaĩshanaai— itã

²²dasibi benu keyubiatã Jó hawa txakabu shinãma inũ Deuskiri hawa txakabukĩ txakabu yuiama ikũkainikiaki.

2 ¹Hanua shaba betsatiã Senhor Deusũ hawẽ nai tsumabu hatu kena itxaibũ habiatiãri nai tsuma itxakanika Satanásri hua hatube nikẽ

²Senhor Deusũ Satanás yukakĩ:

—Harakiria mĩ huai?— aka

Satanásã kemakĩ yuiķĩ:

—Mai hirabi anu uĩķĩ keyukubaũtani ã huaii— aka

³nĩkatã Senhor Deusũ yuiķĩ:

—Ë tsuma Jó mĩ uĩmisrã, haskara hakiri mĩ shinaĩ? Jó ea duawai txĩtuĩsma keska mai hirabi anu hiweabu tsua huni betsa haska keska hayamahairaki. Hakia Jó huni pepatũ hawa txakabu meķĩ txakabuwaismatũ tsua itxakawaismaki. Hawa txakabuwamabiakẽ Jó mĩ ea itxakawãbiashina Jó hawa shinã txakama hawẽ shinã pepa bestiwe taeshũ tsuã hakiri txakabu yuitirubumakĩ— aka

⁴hakia itxakanika Satanásã Senhor Deus kemakĩ yuiķĩ:

—Tsuabũra hawẽ hamapai txakabuwabiatã hawẽ yura meķĩ itxakawariama shinãķĩ: “Peki. Ë tenetiruki”, itirubuki. Hakia tsuãra hawẽ yura itxakawaya hatu daewakĩ hawa yaushiama dasibi hawara haya hatu inãtiruki, mawakatsi ikamarã. ⁵Hakia hawẽ yura mĩ itxakawaya txanima miabi yuputiruki, mia bebũshunã— aka

⁶Senhor Deusũ itxakanika Satanás kemakĩ:

—Peki. Haska mĩ akatsis ikai atãwẽ. Hakia hawẽ hiwea meyamashãwẽ— aka

⁷haska wa nĩkatã Senhor Deus anua itxakanika kaĩkaĩ Jó yura hirabi txami atimapa isĩhaira hawẽ bushkayabis inũ hawẽ taeyabis atximashũ isĩ tenemakubainaya ⁸haska Satanásã txami tenema hanu txi mapu urẽmisbu anu ka tsaushũ kēti pakeshwẽ hawẽ txami shuai ⁹hawẽ ainĩ uĩkubaĩķĩ atimas yuiķĩ:

—Haskai pepasnikapaikũkaĩķĩ haska mĩ shinaĩ ikai? Deus itxariwe, Deus miki sinataya mawarishunã!— aka

¹⁰nemakĩ Jó yuiķĩ:

—Aĩbuũ, unaĩsmpatũ hãtxa yuiyamawe. Pepa Deusũ nuku inãĩ nũ bimiski. Haskai txakabu hanua huai ha dikabi bikĩ nũ tenetirumamẽ?— atã

txakabu dasibi Jó tenekubaini Deuskiri hawa hãtxa txakabu yuiama ikũkainikiaki.

Jó haibu dabe inũ besti hushũ uĩ benibukiaki, na hãtxarã

¹¹Haska Jó txami inũ bika betsa betsapa tenekubainai nĩkatã hawẽ haibuauibu Temã mae pakeanua Elifaz inũ, Suá mae pakeanua Bildade inũ, Naamá mae pakeanua Zofar habu Jówẽ nuikĩ merabewakĩ pe shinãmanũ ika hatũ mae tibi anua hanus dasitã haki nukui bekĩ ¹²txaikeshũ Jó uĩkubirani txaima haki nukutã unãkĩ: “Habia nukũ haibuki!” iki hawẽ taea bis bis iki kashai taekĩ hatũ tari ushni ushni atã Jówẽ nuitxakayamai hatũ huĩti nishmahairakĩ Jó uĩmakĩ mai mishpu manaũri puta puta akĩ hatũ bushka anuri mapu tukutã ¹³hanua Jó dapi bua habe maĩ tsaushũ Jó isĩ tenehairaiwẽ taea unaĩ 7 shaba inũ 7 meshu habiatiri hawa hãtxa taskama ikaibũ

**Hawẽ hiwea txakabuhaira Jó tenekubaĩshinakiri
hatu yui ha inikiaki, na hãtxarã**

3 ¹⁻²⁷ shaba inũ meshu habiatiri binuaya
Jó hãtxai taekĩ hanu kaini shinaĩ hãtxa txakabukĩ yuikĩ:

- ³ “Ha meshu merã ã ewa inũ ã epã ea bikĩ nanenibu txakabuhairaki.
Ha shabatiã ã hanu kaini txakabuhairariki.
- ⁴ Ha shaba ã kãiaĩtianã, Deusũ hawa ekiri shinãma
meshu besti wakẽ penama ikeaniki.
- ⁵ Ha shaba ã kãiaĩtiã meshuhairatũ shaba bepukĩ keyua
nai kuĩ meshuhairatũ bepukĩ ushe hunei meshukẽ
dasibibu datehairakeanibuki.
- ⁶ Ha meshu merã ã ewa inũ ã epã ea bikĩ naneaibũ
kini meshuhaira anu ha meshu benua pe ikeaniki.
Haskakẽ ha hanu ã kaini calendario
hawẽ dia inũ, hawẽ mes inũ, hawẽ ano hawa tanabuma inibu pe
iriakeanaii.
- ⁷ Hanu ã kaini shabatiã hau hanu besi benimai
sai sai iyamanũbũ, ishũ ã shinaĩ.
- ⁸ Tsatsakapetãwã ewapa mukayabũ
hatũ kushipawẽ yunumisbũ
hanu ã kãiaĩtiã habũ yupuniburã, pe ikeanaii.
- ⁹ Pena kemaya pena bishi txashaya bari tashni hawẽruai taeyaa
hanu ã kãiaĩ tsuã ea datxukĩ uiãma ini pe ikeanaii.
- ¹⁰ Txakabu mekĩ uĩ ã isĩ tenehairai
ã kãiaĩ ea nemama iniwẽ taeshũ
ha meshu merã ã kaini txakabuhairaki.
- ¹¹ Haskai ã mawama inimẽ,
ã ewã bake nãti meranua kasmai ã kã taeirã?

- 12 Hanua ã kaiaĩ, haskakĩ aĩbu betsã
hawẽ dātũku dabewẽ ea kebẽtã ea binimẽ?
Haskakĩ ã ewã hawẽ txutxu amakubaĩkĩ ea yume wanimẽ?
- 13-15 Hamẽ kaĩtãs ã mawayamarã,
shanẽ ibuhairabu inũ hatũ merabewanikabubetã
mishki hiwe ewapa keyatapa hatu wamanibu anu hatu maiwamisbu
anu inũ,
yununikabu betsã hatũ mishki hiwe ewapa hawẽrua watã
ouro mane inũ prata mane arukĩ mata watã
hatu maiwamisbube ã hatube daka
unanuma huĩrukuĩ pepakeanaii.
- 16 Aĩbu bake kaũma inũ hawẽ ewã bake nãti anua kaĩriama
ibubis mawa maiwa keska wakĩ eari kaĩtã ã hiwebiakẽ
haskakĩ ã ibuã ea maiwama inimẽ?
- 17 Mawa hanu hatu mai wamisbu anu ha pubẽbũ ana hatu bika
watirubuma inũ
nuitapai hĩ imisbu ana hawama huĩrukũtirubuki.
- 18 Habiaskariai yura betsã atxibaĩ hatu dayamakĩ yunutzakayamisbu
ma hatu tenãburã,
ana hatũ dayamanikã hui sai ikaibu hawa ana hatu nĩkama pes
dakashãkanikiki.
- 19 Habianuri mabuyanibu inũ nuitapanibu ana haskama dasibi
habiaska dabes ishãkanikiki, mawairã.
Ha inũ, huni betsã hatu tsuma wakĩ escravo wanibu henebaini ana
hatũ tsumama ishãkanikiki.
- 20 Nuitapai yumeshanaibu haskakĩ Deusũ shaba uĩmakĩ kaĩmamismẽ?
Huĩti nishmai hiwekũkaĩshanai
haskakĩ Deusũ hatu hiwemamismẽ?
- 21-22 Haska keskabu mawa manairã,
pei itxapa hanira hunea bena txakayamamis keskabuki.
Hakia ha huni benimairã, atimas mawaitiã
haska hãtxamis uĩ benimakubaĩmisbuki.
- 23 Haskakĩ habu Deusũ baiwẽ hiwekatsi ikaibu
Deusũ hatu bika tenemakĩ
hawẽ kushipawẽ hatu kebeãmẽ, hawauma wakinã?
- 24 Ë isĩ tenehairai mei ã eẽ ikairã, txanima ã piti keskaki.
Ë isĩ tenehairai hãtxai ã ari ari ikairã, harã, ã nushuti keskaki.
- 25 Dasibibu hawarawẽ ã mesemis inũ ã hawẽ datehairamis
ma habu beshũ ea atxiaki.
- 26 Pes ã huĩrukũtirumaki.

Shaba inũ meshu merã dabekea akeakei
unanuma ã dakatirumaki”, hatu waya

Hawẽ haibu Elifazĩ Jó merabewanũ ishũ hãtxa wanikiaki, na hãtxarã

- 4** ¹⁻²hanushũ huni betsa Temã anua Elifazĩ Jó haskaya kemakĩ yuikĩ:
“Jó, txanima tsuara mibe hãtxanũ ika hushũ
mia bika watiruki.
Hakia mĩ hãtxai nũ mia nĩkai tsuã nũ ana tenetirumaki.
Mia yuinũ nĩkawe.
- ³Haska miki nukuriamarã, tsuabura hatũ shinã babuaibu yusĩkĩ
merabewakĩ
mĩ hatu kushipa wakubainimaki.
- ⁴Txakabu wakĩ kane taewaibu pewakĩ
benimawakĩ mĩ hatu mestẽwãkubainimaki.
- ⁵Uatiã datema ibiamis natiã miari isĩ tenei hawẽ taea
datekĩ mĩ kushipa mĩ ma benuamẽ?
- ⁶Haskai Deus duawai pe besti hiwekĩ txakabu danãkubaini
mĩ txĩtuãma ikũkaĩmis mĩ txanimisrã,
ikis ana haskama huĩti babui mĩ ma dateai?
- ⁷Eska keska mia yuinũ nĩkawe.
Huni pepa bestitxai hawẽ hamapai Deusũ mebĩkĩ yamawairã, mĩ ma
uinimẽ?
Shinãwẽ. Deusũ haska waismaki.
- ⁸Eã eskaibu ã uĩmisrã,
tsuabura pubẽbũ txakabu tapĩtã
txakabuwakubaĩmisbũ habias txakabuwẽ hatũ kupiti bimisbuki.
- ⁹Ha yurabu haskaburã, Deus hatuki sinatahairakĩ
hatu shũ akĩ Deusũ hatu yamahairawamiski.
- ¹⁰Inu pubeĩ tekerẽ tekerẽ ikai keskakĩ
huni txakabubu hãtxa txakabumisbu
inu sheta teke teke aka keska wakĩ
nesewakĩ Deusũ hatu kupimiski.
- ¹¹Inawã yuinaka hania atxishũ pitima mawaya
hatũ bakeburi sa iki keyumiski.
Huni txakabũ bakebu habiaskariabaĩshãkanikiki.
- ¹²Unãshubira hãtxa betsa ea anu hikiai
basheshẽ ea yuiaibu ã nĩkashinaki.
- ¹³Meshu merã yurabu ushabu
hanua ea usharia ã namatxakai uĩ
- ¹⁴ã datehairaya dasibi ã yura ea saki saki imashinaki.
- ¹⁵Niwe shũku ibirãkĩ ã besu ea matsi bebe akaya

- ẽ dani tubisi keyutã ẽ datehairaya
 16 ea bebũ dami keska nia uĩbiakĩ
 hawẽ besu ẽ uĩ pewama dasibi hawa yuiama peshaira nia
 basheshẽ hãtxai ẽ nĩkaya
 17 ea yuikĩ: ‘Huni pepahairakinã, Deusrã, binutirumaki.
 Meribi has pepakinã, Deusũ hatu dami wani
 habũ Deus binutirubumariki.
 18 Iubis hawẽ tsumabũ
 Deusũ hau hatukiri pe shinanũ, iwanã, hamẽ ea atirubuki.
 Habiaskari wakĩ hawẽ nai tsumabũ kanetiruburi Deusũ unaĩkiki.
 19 Mai mishpu mamaki mapu hiwe wamisbu keska
 yurabu babuhairaki.
 Masã txusha keska wakĩ yuraburi tenãkĩ
 Deusũ hatu yamawashanikiki.
 20 Penama hatu detetiashũ
 bari kaya hatu yamawakĩ
 tsuã ana hatu shinãtimawakĩ yamawamisbuki.
 21 Hatũ hiwea keyuirã, yumẽ meshte meshte aka keskaki,
 hawa unanepa hãtxa tapĩriama mawairã,
 ea wa ẽ nĩkashinaki”, atã

5

- 1 yuikĩ: “Jó, haratu nai tsumã mia merabewakĩ
 mia kemaimẽkai? Hatu sai atã manawe.
 2 Tsuabũra yura betsã mabu uĩ hawẽ kemui inũ
 tsuabura hawaira sinatai unaĩsmapai debumisbuki.
 3 Huni betsa mabu paipaimayakĩ hatu binuai ẽ uĩmiski.
 Hakia txipu ha huni unaĩsmapa hawenabube hiwea
 hawaira dasibi habu yamai keyuimabuki.
 4 Hanua hawẽ bakebu hiweyuabu tsuã hatu merabewatima hiweabu
 shanẽ ibubu itxashũ hatu itxakawakĩ beparãtã
 ana tsuã hatu nemashũtirumawẽ taeshũ
 5 hatũ bai anua hatũ yunu bunikĩ hatu biãkĩ
 musha anu mapubiakẽ bishũ hatu piãkĩ keyuabu
 ha inũ, hatũ inabu inũ hatũ mabu bianũ ika
 hawẽ kemui hatuki sinatakubainimabuki.
 6 Mai anua txakabu hamebi kaĩsmaki.
 Hawara bika betsa mai anua hamebi tashnismariki.
 7 Haska karu kuabu hawẽ dekẽ sa imis keskakĩ
 yurabũ txakabu tuekĩ bika betsa betsapa hatu tenemakubaĩmisbuki.

- 8 Mĩ teneai keska eã tenekinã, hau ea merabewakĩ pewanũ
 Deus anu ẽ txĩtũkeanai.
 9 Hatunã, haska tsuã atirumahaira hatu haba imakĩ

- hawara sharabu itxapa Deusū akubaĩmiski.
- 10 Mai anu Deusū ui imakĩ yunumiski,
nukū bai anu yunu txa akinã.
- 11 Habu keĩsbuma shinã pepabu Deusū hatu shanẽ ibu wamiski.
Bika teneaidu hanira pashawakĩ
hanu pe hiwetirubu anu Deusū hatu pe arumiski.
- 12 Unanepa hãtxai yubakai parananaĩbu
hatū shinã hamẽ wãkĩ Deusū hatu txakabuwamakĩ
hatu itimaska wamiski.
- 13 Huni unanepa hawẽ shinã txakabuwẽ yubakai parananãmisbu
Deusū hatu beshtemiski.
- 14 Huni txakabubu bariri mapubiarã, bekū kai
me me akubainaibu meshu bekĩ hatu atxia keskabuki.
- 15 Huni betsa hãtxa kushipa nupe kenuhaira keskawẽ
hãtxakĩ hatu nuitapa wakĩ hatu itxakawabiaĩbū
Deus hatuwẽ nuikĩ hatu nemashūmiski.
- 16 Deusūnã, huni babubu merabewakĩ hatu shinã txākāwākĩ
ha itxakanikabū kesha hatu hãbepukĩ nesewamiski.
- 17 Hau hiwei penūbū yusĩkĩ
tsuara Deusū hatu nemakubaina shinã txākāmisbuki.
Haskawẽ taeshū Deus kushipahairatū mia nemai hawẽ hãtxa hawa
danāyamawe.
- 18 Ha dikabi ibubis Deusū mia deteshū ha mĩ dete habiatū mia
neashanikiki.
Hawẽ mekwẽwẽ mia detekĩ txakāshū ibubis Deusū mia shusha
watiruki.
- 19 Hawẽ yusĩti hãtxa mĩ nĩkakĩ txibākubainaya
mia mese mese wakĩ mia bika tenemaibu
Deusū hatu mia nemashūshanikiki.
Hawa txakabu hau miki nukuyamanū
haska wakĩ Deusū mia ashūkubaĩshanikiki.
- 20 Piti hayama buni mawabaunaibū
Deusū mia merabewakubaina mĩ mawama ishanaii.
Ha inū, hanu detenameibutiã nupe txaipawẽ mia detenū ika ibiaibū
Deusū hatu mia nemashūshanikiki.
- 21 Mikiri txakabu yuikĩ mia yuaĩbu Deusū mia nemashūshanikiki.
Mia haska nemashunaya mese atimapahaira hubiaya mĩ dateama
ishanaii.
- 22 Buni teneaidu inū hamapai txakabu tashnibiabiranaya mĩ usã
bestishanaii,
yuinaka pianābuki hawa hatuki meseamarã.

- 23 Mĩ shekiwã trigo bai anu
 mishki kaĩkĩ mia itimaska wama ishanikiki.
 Ha dikabi yuinaka pianãburã, mĩ ina pepa keska
 ikubaĩshãkanikiki, mia hawa mese wamarã.
- 24 Minabu mibe hiweabu unanuma pe hiwei mabu itxapa
 hayakubaĩshãkanikiki.
 Hanua mĩ inabu dasibi mĩ mekea mĩ pe uĩkubaĩshanaii,
 hawa betsa benuamarã.
- 25 Mĩ bababurã, pai itxapahairashãkanikiki,
 bai anu basi mirimahaira benei pamis keskairã.
- 26 Anibuhairai mĩ ma mawa kemabia kushipai mĩ benimakũkaĩshanaii,
 shekiwã trigo ma hushĩhaira tsekamisbu keskairã.
- 27 Nukunã, haska nũ uĩkubaĩmis nũ ma tapiãki. Txanima habiaskaki.
 Na haska nĩkakĩ ibubis mĩsiri unãti wakĩ tapĩkubaĩwẽ”, akaya

Hawẽ haibu Bildadẽ haska shinaĩ Jó yusĩrianikiaki, na hãtxarã

8

- 1-2 Elifazĩ hãtxashũkĩ merabewakatsi ibia
 hawẽ hãtxa ikũ kayabimakẽ Jó danãkĩ nĩkashunama inikiaki.
 Hanushũ huni betsa Suã anua Bildadẽ Jó yuiki:
 “Na haska hãtxakĩ mĩ yuikubainairã,
 hatiã mĩ neseshanai?
 Mĩ hãtxarã, niwewã kushipa shũku ikai keska besti mĩ waii.
- 3 Deus kushipahaira dasibi binuatũ hawara haska betxipaimisrã, betsa
 waismaki.
 Hawẽ yunuti kushipa yununi kanekĩ hawa betsa waismariki.
- 4 Eã ẽ unanã, txanima mĩ bakebũ Deuskiri txakabuwaimabuwẽ taeshũ
 Deusũ haska betxipaiama hatu kupimaki.
- 5-6 Haskawẽ taeshũ Deus kushipahaira dasibi binua benariwe,
 hau miwẽ nuinũ haskakiri yukakubaĩkinã.
 Mĩ haska hiwei pepakĩ uĩmaya hawẽ pepawẽ mia merabewakĩ
 hawara sharabu mĩ ma benuima mia ana inãshanikiki.
- 7 Ha mabu mĩ hayaimarã, hawama keska mĩ hayaimaki.
 Hakia ha binumakĩ txipu mirima ana mia inãtiruki.

- 8-9 Nukurã, nũ dama kaĩshinaki,
 hawa unãmarã.
 Nukũ shenipabu uatiã hiwekubiranibu miyui nĩkakĩ
 nukũ hutxiburi yukakĩ
 habias ẽ miki txaniai miãri mĩ tapĩtiruki.
- 10 Nukũ shenipabu ma mawabianibũ
 hatũ hãtxa nĩkakĩ itxapa mĩ tapĩkubaĩtiruki.
- 11 Hanira hene kesha anu ha basi betsa shatxiwã

hukuĩ ewamiski.

12 Hakia kaniriama tsuã meshteamabia
hene netsuaya hawaira shanamiski.

13 Haska keskai huni txakabubũ Deuskiri ana shinãma
ha basi betsa shatxiwã hene hayamakẽ
shanamis keskai hatũ shinã benumisbuki.

14 Harakirira shinãkĩ mestẽwãkatsis ibiamisburã, babuhairabuki,
basnẽ purũ hawẽ yumẽ babuhaira beshemis keskaburã.

15 Tsuabura unanuma hiwekĩ mestẽwãkatsis ibiai
hawa kushipa hayabumaki,
basnẽ purũ yumẽ beshea kushipama keskaburã.

16-17 Huni txakabuburã, basi hemaĩtĩ anu hukuĩ beshekaini
barĩ yume wa hawẽ tapũ txaipa mishkiki beshebiaibũ

18 tsuara hushũ ha basi hanua meshashina tsuã unãtirumaki.

19 Haska keskai huni txakabubu
hamapai dasibi hayabiashina keyumiski.
Hakia hawẽ shãtukũ basi
betsa ana benemis keskai
huni txakabu betsaburi ana hiwetiruki.

20 Deusũnã, yurabũ hawa txakabuwaisbuma
merabewakĩ hawa hatu heneismaki.
Hakia hunibu txakaburã, hawa hatu merabewakĩ benimawaismaki.

21 Hamẽ miarã, Deusũ ana mia benima inãkĩ
mia usãmakĩ sai sai imashanikiki.

22 Hakia miki sinatamisbu Deusũ hatu dakewakĩ
ha huni txakabu hawenabube hiwea yamawashanikiki”, akaya

Zofarĩ haska shinaĩ keska Jó yusĩrianikiaki, na hãtxarã

11 1-2 [Jó huĩti nishmashũ haska Deuskiri Bıldadẽ yusĩkĩ
yuia danãkĩ Jó nĩkama iniki.]

Hawẽ haibu betsa Zofarĩ Jó nĩkatã yuikĩ:

“Mĩ hãtxahairakũkaishuwẽ taeshũ
hau tsuãra unãkĩ mia kemanũwẽ.

Haska shinaĩ mĩ hãtxa txaipahairashu keska,
txanima hãtxa hayamakĩ.

3 Hamapaikiri nuku yuikĩ hãtxa txakayamakĩ
mĩ nuku pes tsaumairã, mĩ haskara shinaĩ ikai?
Mĩ hãtxa txakabuai tsuabũra mia nĩkakĩ
kematirubuma daka mĩ shinã ikai?

4 Jó, miã mĩ shinanã,

- ibubis mĩ pepakatsis ikai mĩ yusiãwẽ mĩ nuku yuishuki.
- 5-6 Haskarara Deusũ hau mia kemanũwẽ,
 iwanã, ẽ mikiri shinaĩ.
 Hawẽ unanepa hãtxa huneawẽ mia yusĩtirumẽkaĩ,
 haska mia tapĩmarã, bikahairaki.
 Nĩkawe. Haska mia wakĩ mĩ txakabu hayawẽ taeshũ
 mia kupitxakayamatirubia,
 haska mia betxipaiaiwẽ mia kupi beshmas waikiki.
- 7 Deus kushipahaira dasibi binuatũ hawẽ shinã hunehairarã,
 mianã, shabakabi mĩ nĩkatiru mĩ shinaĩ?
- 8 Deusũ shinanã, nai binua keyatapahaira keskaki.
 Kini uke merãhaira shãkĩhaira keskariki, hawẽ shinanã.
- 9 Mai hirabi kesua keskaki.
 Ianẽwã kesuakea hashpahaira binua keskaki.
- 10 Deus hushũ tsuara atxitã bitxishũ hawẽ kushipawẽ kupiaya
 tsuã nematirubumahairaki.
- 11 Tsuara parananaĩ txanitxakamisbu Deusũ unãmiski.
 Txakabu meaibu uĩmiski.
 Haska hatu uĩtã hatu kupitiruma mĩ shinaĩ?
- 12 Mae txaihaira ni merã jumento hiwemis dami huni itirumaki.
 Habiaska keskariai huni unaĩsmapa betsai damitã barikis
 unanepatirumariki.
- 13 Mĩ unanepahaira hiwekatsis ikairã,
 menã mĩ shinã pe katutã Deus ea akĩ yuiriwe.
- 14 Hamapai txakabu sharabu mia inũ minabũ memisrã,
 hawaira henekĩ putariwe.
 ana hatubetã mekĩ betxipaiaimarã.
- 15-16 Haska puta keyutã ana hawa txakabu hayama
 mĩ besu shũpĩ shabakabi nia ana dakeama hiwei mĩ dateama
 ishanaii.
 Hanua haska ikis mĩ teneai dasibi hakimatã
 ana haska shinãma unanuma mĩ ikũkaĩshanaii,
 ana hawa hawẽ nuiamarã.
- 17 Bari mananãbi bari txashahairamis binumai
 mĩ benimahairakũkaĩshanaii,
 hawara mĩ bika tenebiai
 penakirani shaba hawẽruakirãmis keskai hiwekũkainirã.
- 18 Deusũ mia mekea mia hiweirã,
 ha ikũwaĩ unanuma mĩ hiwekũkaĩshanaii,
 unanuma ushai peirã.
- 19 Mĩ hatu merabewatiru mia benai

mia anu bebirã bebirãbiakĩ
mĩ huĩrukuĩ daka tsuã mia dateama ishãkanikiki.

- 20 Hakia huni txakabubũ tsuãra hatu merabewatiru
hamẽ benabaũkĩ
hani unanuma hiwetirubu hawa betxiana ishãkanikiki,
hatũ mawa besti manairã”, anikiaki.

**Hawẽ haibuaibũ Jó shinã pewanũ ika ibiaibũ Jó
habũ hãtxa ana nĩkama inikiaki, na hãtxarã**

29

¹⁻² Jó ana hatu yuikĩ:

“Uatiã Deusũ ea mekeshũ uĩmakubainima keska
ana ea uĩmapainũ haska besti ẽ shinaiĩ.

- 3 Deusũ hawẽ bai shabakabi ea washunaya
meshubiakẽ hawa dateama ẽ hanu kakũkainimaki.
- 4-5 Ma ẽ huni ewa ẽ yura kushipakẽ
Deus kushipahaira dasibi binuatũ ea kesheshũ
ẽ bakebu ebe bukubainaibũ
Deusũ nuku merabewakĩ mekekubainimaki.
- 6 Ina awa txutxu inũ cabra txutxu itxapa nũ hayakũkainimaki.
Ha inũ, oliva bimi tsinitã hawẽ sheni itxapahaira nũ hayaimaki.
- 7 Nukũ mae anu hanu shanẽ ibubu itxamisbu
hiwe ewapa anu hikia ẽ tsaukẽ
- 8 dasibibũ ea uĩkĩ ea kẽwaĩ berunãbu hamauri shekeaibũ hanua huni
ewa anibubu benia mapuabũ
- 9 huni mabu itxapayabu hau hãtxayamanũbũ
metutiwẽ kesha timashũ hatu uĩmabu hãtxama pes mapuabũ
- 10 hanua shanẽ ibubu ana hãtxai bis ikama unãshubira besti
hãtxakubainimabuki,
hatũ kesha hana hãtimaka bestiarã.

- 11-12 Bakeishta ibuumabu inũ nuitapaibu tsuã hatu merabewaisma
eã piti inũ tariwẽ ẽ hatu merabewakubainaiwẽ taeshũ
tsuãra ea uĩkĩ inũ ekiri nĩkakĩ ewẽ benimai ekiri pe yui hãtxakĩ:
‘Harã, huni pepaki’, iki txanikubainimabuki.

- 13 Hawa hayama bika tenetxakayamakubainaibu ẽ hatu
merabewakubaina
ea kẽwãkĩ: ‘Mĩ huni peki’, akĩ ea yuikubainimabuki.
Beneumaburi ẽ hatu merabewaya ewẽ benimakubainimabuki.

- 14 Ẽ hãtxawẽ ẽ tsua parãma inũ,
ẽ yunuti kushipa pepa bestiwẽ taeshũ ea duawabu
haska uĩ ẽ hiwekũkainimaki.

- 15 Ẽ berurã, bekũbũ beru keska ẽ ikũkainimaki.

- Hutekeya haska nitirubuma keskari
eari ē ikūkainimaki.
- 16 Hawa hayama yumaibu ē hatū epa keska ikūkainimaki.
Hanua nawa betsabu txaikea beaibu hatu mekei
ē hatū merabenā ikūkainimaki.
- 17 Huni txakabubu kushipai ha akī hatu itxakawaibu
hau ana hatu itxakawayamanūbū
hatū kushipa ē hatu mepāmakubainimaki.
- 18-20 ‘Hene kesha hi bananibu meshu merā hawē mebi nibipā metxa
wamis keskai
ē yura hawēruakūkaini ē kushipa ana babuama inū
hati bari ē haya tsuā tanatiruma hiwekūkaini
enabu anua anibuhairakūkaini unanuma ē mawashanaii’, iwanā,
ē shinākubainimaki.
- 21 Ē yusīti hātxa pes tsaushū ea nīkanū itā
dasibibū ea manakubainimabuki.
- 22-23 Ē hātxa ē hatu yusīkī meneaya dasibibū betxipaikī
tsuā hawa ea kemama ikubainimabuki.
Hawara ē yuiāi itxapa nīka pewanū ika
bari kuaya ui manamisbu keskakī
ē hātxa tibi nīka pewanū ika ikubainimabuki.
- 24 Hatu hātxa wai ē benimaya
habuā ea beiskī heneama
ē hatu usā teneshū uiā
atimas ea ikūwākubainimabuki.
- 25 Shanē ibuhaira keskakī
hatū detenamenikabu shukua mapuabu bebūshū
yunukubaīmis keskakī habū hau hawara ea ashūkubainūbū
haska ē betxipaiai ē hatu yunukubainimaki,
shanē ibu keskakinā.
Ha inū, hatū huīti nishmahairai punu nukabu
hatu daewakī ē hatu merabewakubainimaki.
- 30** ¹Na haska betsa betsapa ē teneayarā,
ikis huni berunā
eki kashetā ea usākanikiki.
Na habu eki kasheaibū
ibubu txikishbuwē taeshū
uatiā ē hatu danākubainiki,
kamā keskabuwē taeshū ē txashuwā mirima
hau ea mekeshūyamanūbunā.

- 2-3 Hatū epabu txikishi dayaisbumawē taea
 hatū mekēnē ea hawa dayashunama ipaunibuki.
 Hawa piti hayama bunihairai habu mapukubaini
 hanu tsua hiweabuma anushū meshu merā
 hi tapū shanabiakē pikī sheru sheru aki inū
- 4 hi pusi mukabiakē betsethū tapū betsa betsapa pukīkī
 betsetā pikubainibuki.
- 5 Haburā, huni yumetsubu keska wakī
 hatuki sinatakī hatu danākī hau txai bunūbū
 hatu txibaī sai sai ikubaīkī
 mae tibi anushū hatu putakubainabu pashai
- 6 mananā mashash kini anu inū
 mashash ewapabu mania anu hiwekubainibuki.
- 7 Habu haskai nuitapahairai txaka musha namā hanus
 itxa mania kashakubainibuki.
- 8 Ha yurabu hamēburā, tsuā bakeki, iwanā, hatu unābuma
 dasibibū danākī txai hatu nitxīkubainibuki.
- 9 Hakia ikis hatū bakebū ea dapishū ea yuaī eki kashekanikiki.
- 10 Ē besuki kemu mitxukī ea danāhairakī
 ana eki kemakatsi ikama benātashū ea daībaīkanikiki.
- 11 Deusū ē kushipa mebīkī ea dakewayā
 tsuā hawa ea ana nīkakatsi ikama
 eki ana meseabumaki.
- 12 Habū ea danaību itxapa beshū
 ea hawē tī akatsi birūwātā
 txakabuwakī ea tenākatsis ikanikiki.
- 13 Ē shushakatsis ibiaya ea yamawanū, iwanā,
 ē hanu kai anu eki bai kebeābuki,
 tsuā ea hatu nemashunamarā.
- 14 Maewā mishki kenebaunibu namakis
 purekī shui wanibu anu hikibirā
 eanu butui ishtxubirani mesebirā ea datekanikiki.
- 15 Mesehairai ē datekūkainaii.
 Ekiri ibubis pe ē shinākubainima ana ē haskamaki.
 Unanuma ē pe hiwebiakūkainima
 nai kuī dunua yamakaīmis keskai ē ana haskatā hiweamaki.
- 16 Isinī ea aka tenei nuitapai ē ana hiwekatsi ikamaki.
- 17 Isī tenetxakayamai ē shauki dikabis hikishū
 ea isīwākī heneama meshu tibi ē bika tenekūkainaii.
- 18 Deusū hawē kushipawē ē tariyabi ea tetsūshū

19 txi mapu inũ mai mishpu keska ea wakĩ pupus anu ea putaimaki.

- 20 Deusuĩ, ẽ mia merabewati yukabia
ea merabewakĩ mĩ ea hawa kemamaki.
Ë mia ea a txakayamabia mĩ ea hawa nĩkamaki.
- 21 Ha dukũ mĩ ea betxipaibiakubainima
hakia ikis ea ana betxipaiama
mĩ ea itxakawakubainaii.
- 22 Niwe kushipa keskawẽ ea benikĩ
mĩ kushipawẽ ea bini bini akĩ mĩ ea taaii.
- 23 Hanu mawa bushanaibu anu mĩ ea iyukatsis ikai ẽ unaiĩ,
dasibi mawabu hanu hatu mekekĩ mĩ iyumis anurã.
- 24 Ha nuitapai hawa hayabumarã, eanã,
ẽ hatu merabewama ikimamẽ?
- 25 Nuitapai hawara bika teneaibu inũ
habu hawa hayabumawẽ taea hatu uĩ
ẽ hatuya kashama ikimamẽ?
- 26 Ë haska hatu merabewakubainimawẽ taea
ẽ benimati manakabiaya
natiã haskawẽ mĩ ea kupia ẽ nuitapakũkainaii.
- 27 Ë huĩtinĩ bika tenei hawa huĩrukuãma
shaba tibi bika betsa betsapa besti ẽ mekubainaii.
- 28 Bari txashama anu ẽ ana hiweama
isĩ txakabũ ea atxia
ana unanumama punu nuka bestia dasibibu bebũshũ
“Ea merabewakãwẽ”, iwanã, ẽ hatu yukakubainaii.
- 29 Ea nuitapairã, yuinaka kamã inu inũ avestruzrã,
ẽ haibu inũ ẽ betsabu keska ẽ hatu shinaiĩ.
- 30 Ë bitxi ana meshui yuna tenei
ẽ yura shana bakakũkainaya
- 31 ha mimawati harpa inũ teperewewẽ ana benimama
isĩ pae tenekĩ ẽ kasha besti kaiaĩ ẽ nĩkakubainaii.
- 31** ¹Aĩbu txipash ẽ aĩma uĩ hawẽ kemukĩ
txutakatsi ikama Deusbe ẽ yubakaniki.
- 2 Dasibi kushipahairatũ nai anua
ana hawa hatu inãshanimẽkaĩ,
habũ kanekĩ hawẽ aĩma txutakubainaibu
dasibi hatu uĩmistunã?
- 3 Huni txakabubu inũ tsabura yubakabiatã
hawa akabuma habu ishãkanikiki, nuitapairã,
habu ana hawa pe hiweamarã.
- 4 Hamapai sharabu ẽ akubaĩmis tibi

Deusū txanima ea uĩkubaĩmiski.

5 Txanima emebi shinã txakabuakĩ
ẽ hatu hãtxa txakabuwaismahaira inũ
tsuara paranũ, iwanã, ẽ shinãkubaĩsmarã,
shabakabi txanima ẽ matu yuiaii.

6 Ẽ pepahaira wamis ea unãti wakĩ
Deusū besti hawẽ balançawẽ tana keska wakĩ
ea tanakĩ pewashanikiki.

Haska ea tanatã ẽ pepakẽ ea unãshanikiki.

7 Ẽ hiwea pepa henetã hawara uĩ kemukĩ txibaĩ kasmai
ẽ mekẽwẽ hawara txakabu sharabu ẽ meimakẽ

8 hawara banakĩ ẽ txatxima hau betsabũ pikasmakĩ
hawara ẽ banaima hau betse betse anũbũwẽ.

9 Txanima kemukĩ ea dapi hiweatũ aĩ uĩ kasmai
hawẽ bene hanumakẽ parãtã ẽ txutaimakenã,

10 hawẽ taeshũ ẽ aĩ ea mebitã
huni betsã tsumawakĩ escrava wabaina
hau huni betsabũ ati wakĩ txutakubainũbũwẽ.

11 Haska ẽ hiwei atimapamiswẽ taeshũ
hau Deusū ea kupihairashanũwẽ.

12 Ẽ kena pepa ana shinãtima wakĩ
ẽ mabu ea menũ keyũtirubuki.

Hakia ẽ kaneismawẽ taea ẽ hawa dateamaki.

13 Ẽ dayarubu huni inũ aĩbũ
hawara hawama bikatsis iki eki ha ikĩ
haska ea yukaibu hatu danãma
inãkĩ ẽ hatu merabewaimaki.

14 Ana haratu haska Deusū betxipaiiai ashũkĩ
ẽ uĩmatirumẽ?

Hamẽ ẽ kanemistrã,
haskara ẽ Deuski txanitirumẽ, ea yukarã?

15 Ẽ dayarubu inũ eari habias Deusū
nukũ ewã shãkĩ anu nuku dasibi dami wakĩ
hiwemaniwẽ taeshũ ẽ hatu nĩkakubainimaki.

16 Haska inũ, tsuara hawara hayama nuitapaibu
hatu merabewakĩ ẽ heneama ikũkainimaki.
Aĩbuaibu hawẽ bene mawanibu hatu yubanishũ
hatũ piti inãkĩ ẽ hatu merabewakubainimaki.

17-18 Aĩbu beneuma nuitapai

- hau tsuã hatu itxakawayamanũ mekekĩ
 bakeishta ibu huni hayabuma
 hatũ epa keskakĩ ã hatu merabewakubainimaki,
 piti eskarabes hayabia ãmesti piama
 hatu pashkashũkubaĩkinã.
- 19-20 Matsitiã tsuara yabukuti hayama nuitapai inũ
 tariuma matsi tenei mawakatsis ikai uĩkĩ
 ã txashuwã dani tari tima ã hatu inã
 hawẽ yabukui shanakubaĩkĩ benimakĩ ea yuikĩ:
 “Mĩ huni pepaki”, ea wakubainimabuki.
- 21 Shanẽ ibu kushipa betsabũ bakeishta ibu hayama
 itxakawaibu hatubetãs itxakawakatsi ikama
 haska ã txakabu ekiri yuikĩ shinãtirubu unaĩ
 ã pepa besti ikũkainimaki.
- 22 Na hãtxa ã dama yuiai ã txanitxakayarã,
 ã pũyã ibubis teketã
 ã pũti anua tsekei hau paninũwẽ.
- 23 Deusũ ea kupikĩ tenemaya
 haskatã hawẽ kushipa ã nematiruma
 hawẽ ã datehairaii.
- 24 Unanuma hiwenũ ishũ ouro mane itxapa itxawatã
 haki txiti inũ ika ã hawẽ kemukĩ shinãma ikũkainimaki.
- 25 Dayakũkaini inabu itxapa inũ, mabu itxapa inũ,
 dayarubu itxapa inũ, pei itxapa ã hayabia
 haska sharabu ha shinaĩ ã hawẽ hawa keĩsmahairaki.
- 26 Bari hawẽ txasha hawẽruahaira kaĩkiranai inũ
 ushe babekei ewapai hawẽruahairari uĩkĩ
- 27 hawa hune inũ shabakabi ã hatu kẽwã taskaismaki,
 ã mekẽ hatu meshãshũkinã.
- 28 Hakia Deus danãkĩ bari inũ ushe ã kẽwãmiswẽ taeshũ
 Deus nai anua eki sinata txakayamakĩ
 ea kupitiruki, unãbiai ã haki petxiarã.
- 29 Habu eki sinataibu txakabũ hatu atxia bika teneaibu
 hatu uĩ hatukiri shinã txakama ã hatuwẽ nui bestimiski.
- 30 Eki sinataibu hau mawanũbũ
 hatukiri hãtxa txakabukĩ ã hatu yupuismahairaki.
- 31 Tsuara ebe hiweabũ nawa betsa txaikea beaibu
 hatuwẽ kemukĩ hatu itxakawanũ ikaibu
- 32 ha nawabuwẽ nuikĩ hiwemanu hau ushayamanũbũ
 hatu mekekĩ ã hiwe anu ishũ ã hatu ushãmiski.

- 33-34 Huni betsabū kanetã yurabuki datehairakĩ
 hatũ txakabu hunekubaĩmisbu keska wakĩ
 eãri hawara hune kanekĩ txakabuwatã ã huneismaki,
 tsua parãmarã.
 Hamẽ ã txakabuwẽ taea
 enabu eki dakekĩ ea danãtirubuwẽ taea
 ã hiwe bepu keyutã
 ã nishma dakaismaki.
- 35 Na eska ã yuikubainai tsuãra hau ea nĩkashanũ
 hawẽ matu unãti wamati ã kena ibubis netãkĩ
 ã keneaii, bisha bisha akinã.
 Haska ã kanekubainimakiri huni betsã hau kenetã
 shanẽ ibubu inãnũwẽ, hawẽ ea yuãkĩ txitetirã.
 Ea haska waibũ Deus kushipahaira dasibi binuatũ
 ea nĩkamis shũ ea merabewakĩ
 hau ea kemanũwẽ.
- 36 Haska ea txitebiaibu ã kaneismawẽ taea ma keneabu
 maiti keska ha kene sawetã dakeama ã nikaũshanaii.
- 37 Shanẽ ibuhairatũ bake keskai pepai
 hawa txakabuma Deuski kematã
 dasibi ã akubiranai ha bebũ nishũ ã yui keyushanaii,
 hawa dakeamarã.
- 38 Hanu ã yunumis mai uru pewakĩ
 dasibi pe mekekubaĩkĩ
 bari betsatiã banayuama ã huĩrukũmamiski,
 hau ana mai pepayunũ manakinã,
 hau ea huni mawayamashanunã.
- 39 Hamẽ tsuãra yunu ã yumetsuima kasmã
 ã dayarubu parãkĩ ã hatu pe pakamakẽ
- 40 ã bai anu shekiwã trigo ana hukuãma
 hakia musha besti benei inũ
 shekiwã cevadari ana hukuãma
 basi txakabu benekĩ
 hau dasibi ã yunu bai atxikubaĩshanũwẽ,

akĩ hawenabu nemai hawẽ hãtxawẽ Jó yuinikiaki.

Jó shinã betsa betsapa Deusũ unãti wamanikiaki, na hãtxarã

38 1 Hanua niwe kushipa shubi shubi ikai anushũ hãtxa wakĩ Senhor
 Deusũ Jó yukakĩ:

- 2 “Ē mia ashūmis hawa pe ekiri tapikī
mī unāriamabia ekiri hatu yuikī
shabakabi wama hunei mī hātxakūkainairā,
habia mī miaki”, atā,
- 3 “Mī kushipawē hawa dateama
mī ea ikūhairawamisrā, ea uīmawe,
na yukati tibi ē mia yukai ea kemakinā.
- 4 Mī txanima unanepahairarā,
ha mai dami wakī ē taewayarā,
miarā, mī hani inimēkaī ea yuiwe.
- 5 Mai dami wakī taewakī tana keyukī
hatishū hawē kesu wakea tsuā ani mī unai?
Tsuā inimē, ha mai dami wai dayairā?
- 6-7 Ē nai tsumabu benimahairakī ea kēwaībū
penamahaira bishi hatiri txashai taekirani
habe benimai kātaibū
ha mishkipawā kushipahaira hawē mai mestēwākī
ha dukū hanakinā, tsuā animē?
- 8 Mai uke meranua dasibi ianēwā tuebiranairā,
tsuā hene nemakī maiwē bepukī
kesha wakī metu wabaunimē?
- 9-10 Ianēwā nemakī hawē kesha hatishū
kesu kawanawakī eā ē aniki.
Dasibi bepu pewakinā, nai kuī hawē tari keska wakī inū
basnūri hawē bakeishta yabukuti keska wakī
ianēwā ē ashuniki.
- 11 Haska watā ianēwā yuikī:
‘Hanu besti kesua tūkash ikī tsakabirābirāshāwē,
ana unuri binuamarā’, akī ē nemaniki.
- 12 Penai hau bari txashai pekiranunā, hiwekūkaīkinā,
mī ma haska yunuimamē,
eā ē amis keska wakinā?
- 13 Mai hirabi hau shaba wanū yunukī
inū huni txakabubu hau datei pashanūbū
mai taka taka akī hatu putakī
mī kushipawē mī ma yunuimamē?
- 14 Bari txashakiranaya mai besu betsai mati matipa
tari hawēruai keskai tashi mirī itiruki.
- 15 Bari txashakī huni txakabubu atxibiatā hunekaīmis keskai
huni sinatamisbu keyushanikiki.

16 Ha ianēwā uke merā hunea
hanua habai uinā, mī ma katanimamē?
17 Hanu mawabu bumisbu meshuhaira anu
hawē hikiti beputi shuirā, mī ma uītanimamē?
18 Mai hirabi hatishū kesuakea hawē hashpa inū hawē txaiparā,
mī unāi?
Haska ē mia yukakubainairā,
txanima dasibi mī unā keyuimēkaī, ea yuiwe.

19 Shaba inū meshu hanu irumisrā, mī unāi?
20 Hawē kati baiwē mai hirabi txaihaira dūkemabaūkī
bari inū meshu ana txītūwābirākinā,
mī hatu yunutirumē?
21 Mī haska yunutirumahairaki.
Mai bawakī dasibi ē dami waitiā
mī kaini bari itxapa mī hayabia
dasibi ē dami wani mī unātirumahairaki.

22-23 Hanu detenamei nuitapaibutiā
huni txakabubu hawē hatu kupishanū, iwanā,
ha ui matsihaira inū barush ui hanu ē arua
hari kashū mī ma uītanimamē?
24 Haratu baiwē shaba hui
ibubis txashakirani pabirāmismē?
Niwe bari huaikiria shūku ibirani
haskatā pua iki pabaīmismē?
25-27 Ha mai tsusihaira anu hanu tsua hiweabuma anu
txa akī hau basi benemanū
tī ikaīkaini kana baka baka ikai yunukī
tsuā ui bepēkī ui ima txakayamamismē?

28 Ui inū basnunā,
hatū dami wanirā, ibu hunirā, tsuamē?
29-30 Mati keyatapahaira anua
matsihaira wakī pashku inū, hene inū,
ianēwā batapa tākimamisrā,
tsuamē, haki banirā?

31 Bishi shukua hawē kena Sete-estrela
miā mī hatu meketirumē, hawa pashkamarā?
Ha inū, bishi shukua betsa Órionā,
miā mī pashkatirumē, maewakinā?

- 32 Bishi shukua tibirã, hanu kaiãitã, miã mĩ hatu tashnimamismẽ?
Bishi shukua dabe Ursa Ewa inũ Ursã Bakerã, hanu dakai anu miã mĩ hatu maewakubaĩmismẽ?
- 33 Nai anua shanẽ ibukĩ haska dayakĩ ã yunukubainairã, mĩ unãĩ?
Haska ã yunumis mai anushũri habias keskari mĩ yunuriamismẽ?
- 34 Hau miki ui itxakayamanũ mĩ hãtxa bestiwẽ nai kuĩ mĩ yunutirumẽ?
- 35 Mĩ yunua haniara kana baka baka itã mia yuikĩ: ‘Nũ nenuki, mĩ nuku yunua nũ ikairã’, ikĩ mia yuibainaiburã, mĩ haska nĩkamismẽ?
- 36 Tsuã yurabu unanepa wakubaĩmismẽ?
Hunibũ yushĩ nĩkanikaya wakinã, tsuã hatu haska wakubaĩmismẽ?
- 37-38 Unanepahairakĩ nai kuĩ hati haya tsuã tanatirumẽ?
Mai mishpu tãki keyua dasibi tsusĩ anu tsuã ui imatirumẽ, nai kuĩki ãpash mata maĩ huka keska wakinã?
- 39-40 Inu betsa leão yushanẽ hawẽ bakebu pimakĩ hatu yani wamanũ ika hatũ kini uke merã kasmai txaka merãshũ manaibu yuinaka miã deteshũ mĩ hatu beshũmismẽ?
- 41 Tete meshupã bakebu hawa pitima ãsh ãsh ikĩ ea merabe yukakubainaibũ tsuã ibu merabewa hatu piti bishũmismẽ?” atã,
- 39** ¹“Mati matipa anua yuinaka cabra hatiã hawẽ bake kaĩmisrã, mĩ unãĩ?
Txashu bake kaĩ kamiãrã, mĩ ma uĩmamẽ?
2 Hati ushe txashu bakeyatã hanu kaĩmis mĩ ma unãĩ?
3 Txashu yushã hawẽ bake kainũ ika kami txĩtxa daka kaĩtã isĩhairai maĩmiski.
4 Hanua kaĩtãs hamebi benia damesteni kushipatã ni anua ewatã txipu hawẽ ibu dapashkabaĩmiski, ana hanu hawẽ ibu anu txĩtuãmarã.

5 Jumento inabiakẽ tsuã nitxinimẽ,

- hau yuinaka betsa keskai hamebi hiwekūkainunā,
 hawē nesha pekatā tsuā mekeama
 hau ibubis hiwenū tashnimakinā?
 6 Hanu tsua hiweabuma anu napāpa mai salya
 hau hanu hiwenūbū ha jumento nitxīkī
 uīmakī eā ē hatu metuniki.
 7 Mae ewapa anua yurabu hātxawaību jumentō hatu betxipaiama
 inū habū jumento yunukī sai amisbu nīkakatsi isbumaki.
 8 Pinū ika mati inū pāpa tibi anu
 basi pepa benai jumento nikūkaūmiski.
- 9 Ina awa bene ibuuma yuinaka keska hiwekūkaīmis
 mia dayashūtiru mī shinaī,
 mī ina hiwe anu pubēbiakē ushākubaīkinā?
 Mī haska bitxitirumahairaki.
- 10 Ha ina awa mī dayamakatsis ikai hi tekishkūshū nīkamas
 mī bai berē amakī hē iyamabiaya mī pewamabaītirumē?
 Kayābis kakī dayakaīkī mia katxū kaya
 mia pukī pukī akī pewashūbaītirumē?
- 11 Mī daya hau ibubis mia ashūkubainū
 ina awa bene pubē kushipawē taeshū
 mia pe dayashunū ha besti mī henetirumē?
- 12 Mī shekiwā trigo tsekashū
 mī mae anu hanushū mī shememis anu mia itxawashūtirurā,
 haska mī shinaī?
 Mia haska washūtirumahairaki, pubēhairawē taearā.
- 13 Yuinaka peiya avestruz hawē pei bitxu nāketapa keskabia
 benimai pea pea ibiamis manaūri nuyakaītirumaki,
 hawē pei kushipamawē taearā.
- 14 Hanua bari txashakī hawē batxi hau shana wanū
 hawē batxi mashi anu paketā henebaīmiski,
 15 yurabu inū yuinakapā pemakī
 hawē batxi txakabuwātiru hawa shinaī hawa nuiamarā.
- 16 Hawenama keska hatū bake ibubis tushiabu
 hatu hawa mekeisbumaki,
 hawē batxi pakei hamē dayashina hawa ana shināmarā.
- 17 Eanā, avestruz hawa unanepati ē ināma iniki,
 hawa pe shinātiruma wakinā.
- 18 Hakia benitā pea pea ikayabi kushikaīkī
 cavaloki katsaumea buaibu
 hawaira hatu binubaīkī hatu usābaīmiski.

- 19 Cavalo kushipa wakī inū
hawē teshu anu bu txaipa hawērua wakinā,
miā mī animē?
- 20 Yurabu datehairamai hāsh hāsh iki
cavalō mī ishtxumaturumē,
shini ishtxumis keska wakinā?
- 21 Kanū ika hawē kushipa hatu uīmai
pāpa anua taweshiki taweshiki ikī
huni katsaumea detenameibu anu
hawa dateama cavalō hikibaīmisbuki.
- 22-23 Hawara mesehairabiakē usaī huni haki katsaumea
hawē pia itxapa txineshekeaya bei
kushama kushama abiranaibū inū nupe txaipa inū
hashi txaipawē detenamei baka baka iki detenameibū
hawa datei teku itā cavalō txītuīsumaki.
- 24-25 Txaikea detenamei sai sai ikaibu
cavalō nīkakī hatū himi shetei
hanua trombeta txā txā akaibū
ana hawē dekīwē hāsh hāsh iki
hawa manai pes nitiruma
tsuā hatu nematiruma
detenameibu anu hawaira kushibaīmisbuki.
- 26 Hamē betsarā, hau tete nuya tapītā sulkiri nuyakaītanū
unanepa wakī miā mī yusīmismē?
- 27 Nawa tetē hau manaūrihaira hawē batxi paketi na wanū
pewamakinā, habia miā mī amamismē?
- 28 Mati keyatapahaira mamaki mishki betsa naeshpa anu
nawa tete yushā hanu bariri inū meshu merā huīrukūkatsi
hanu hawa hikītiruma
ushakatsi na wakī hawē iruti watā hiwemiski.
- 29-30 Hari manaūrihairashū manakī hawē piti nami hawara betxitā atxishū
hawē bakebu nami himiyabi pimakubaīmiski.
Yuinaka betsa mawa inū detenamei mawabu anu
nawa tetē nami pi itxa mapumisbuki”, itā
- 40** ¹⁻² Senhor Deusū Jó ana yuikubaīkī:
“Mianā, ē Deus kushipahaira dasibi binuatū
haska eā betxipaikī ē amis nīkamas ana ea pewakī
mī ea ana txitekatsis ikai?” aka

- 3-4 Jó hawa yuitiruma unāshubira yuikī:
“Ē hawamahairawē taeshū

ẽ mia hawa ana hãtxa watirumahairaki.

5 Ẽ haibuaibu ma ẽ hatu dabeki yuikubaĩshinaki.

Ana hãtxa betsa yuikĩ ẽ mia hawa yuitirumaki”, aka

Hawẽ kushipa Deusũ Jó shabakabi ana unãmanikiaki, na hãtxarã

6 hanua niwe kushipa shubi shubi ikai anushũ hãtxa wakĩ Senhor Deusũ
Jó ana yuikĩ:

7 “Natiã haska mĩ kushipamis

ea uĩmariwe,

na yukati tibi ẽ mia yukai ea kemakinã.

8 Miã ea txitekinã,

kanekĩ ẽ txakabuwaima miã mĩ ea yuiiai?

Hanua mia ikirã, dasibibu bebũ

hawa txakabuwaisma mĩ kaĩkatsis ikai?

9 Miarã, mĩ kushipa hayamẽ,

ea ẽ Deus kushipa haya keskarã?

Mĩ huirã, ena keskamẽ,

kana tĩ ikaĩkainai dẽke ikainai keskarã?

10 Shanẽ ibukĩ kushipa sawea keskai kushipai hawẽruai

txasha txasha iki keskawẽ yabukuwe.

11 Ha ibubis kẽkubainaibu dasibi hatu uĩ

hatuki sinatakĩ babu wakĩ hatu dake wawe.

12 Tsuabura ibubis keĩ hãtxamisbu

hatu uĩ bestikĩ di akawakĩ

hatu beshtewe.

Hanira hunibu txakabu mĩ hatuki nukuairã,

hatu txusha keska wakĩ dake wakĩ hatu beshtewe.

13 Mai anu maiwati uke merãhaira anu hatu bitxikĩ bepuwe,

ha mawaburã.

14 Mĩ haska waya,

‘Mĩ kushipawẽ mĩ ibubis maematã meketiruki’,

akĩ eã ẽ mia unãshanaii”, atã

15 ana Deusũ yuikĩ:

“Yuinaka itamamahaira Beemotekiri shinãwẽ.

Yuinaka Beemote inũ mia ẽ matu dami waniki.

Habunã, ina awa keskakĩ basi besti pikubaĩmisbuki.

16 Kushipahaira hawẽ kati nami inũ

hawẽ pubi namirã, babumahairaki.

17 Hawẽ kate hinarã, txarishki, kusha hi keskarã.

Hawẽ kishi punu hawẽ taeki tsamiakeakea kushipahairaki.

18 Hawẽ shau tibi mane bronze shãkiã keska inũ

hawē kishi inū hawē pūyā
mane kushipa ferro keska kushipahairaki.

19 Ha yuinaka Beemote dami wakī
dasibi yuinaka betsa ē hatu binumakī keyuniki.

Eã ē dami waniwē taeshū
eã besti tenākī ē yamawatiruki.

20 Mati matipa anu hanu yuinaka betsa pianābu hiwea
beyusbiamisbukē

habianushūri basi hukuaī yuinaka Beemote beshū pikubaāmisbuki.

21 Ha inū, hi betsa utapā namā dakai inū
iā kesha tawa anu hunea manimisbuki.

22 Pashku kesha hi inū hi betsa utapāri
shukua mapubauna anu utamisbuki.

23 Hene Jordão bai matai kushibiranya hawa dateisbumaki.
Hatū dekī anu hene kesubiakē unanuma mapumisbuki.

24 Hatū beru tsekanū, iwanā,
tsuā hatu atxitirumē?
Hatū dekī anu tsuā hatu deuwatirumē?
Tsuā haska watirumahairaki.

41 ¹Ha kape pubē itamamahaira hawē kena tsatsakapetāwākiri
shināhairawe.

Sheamati ewapawē sheamakī mī bitirumē?
Dispiwē hawē hana mī neshatirumē?

2 Hawē dekī shui dabe anu dispi mistubaī
mī neshatirumē?

Mane betātiwē hawē kui mī betātirumē?

3 Hawē daewati hātxawē hau mī hawē nuinū
tsatsakapetāwanē mia ea akī
yukatiru mī shinaī?

4 Hawē hiwea dasibi mī dayaru escravo hau ikūkaishanū
mī habe yubakatiru mī shinaī? Haskatimahairaki!

5 Isa pishtabe mī beyusmis keskai
ha tsatsakapetāwābe mī beyus shanai?

Mī aību bakebube hau habe beyusnūbū
mī hatu neshashūshanai?

Mī haska watirumahairaki!

6 Piti inananā biananāmisbu hiwe anu tsatsakapetāwā iyua
hati hawē karuwē taea binū ika ibube ha itirubumē?

Hatu inākī hawē yura mī meshte meshte atirumē?
Pubēhairakē mī haska watirumahairaki!

7 Pia kuī itxapawē hawē bitxi pesakī
ukeri kaīmakī mī teshū wātirumē?

Hawē bushkaki hashiwē mī txatxitirumē?
Mī atirumahairaki!

- 8 Atxinū, iwanā, mī mamepia hawē kushipawē mia binukī
maemashanikiki, mia isī tenemakinā.
Hanushū mī ana metirumahairaki.
- 9 Tsuabūra tsatsakapetāwā hawē yura uī besti
date paepai shinanētirubuki.
- 10 Tsuāra tsatsakapetāwā bestē wākī
betxima sinatahairaya
tsua ha bebū katirumahairaki, binubaunirā.
Ea Deus kushipahaira dasibi binuatū
besti ē binutiruki.
- 11 Dasibi nai namā haya enaski.
Haskawē taeshū haska betxipaikī ē amiskiri
tsuāra ea txitetirumaki.
- 12 Tsatsakapetāwā hawē pabu tibi inū
hawē yura kushipahaira yuinaka betsā binuamawē taea
ē hakiri yui henetirumaki.
- 13 Hawē bitxi shaka keshtuhaira txatxikī
tsuā pesatirumē?
Hawē bitxi kushipahaira babuma tsuā dashpetirumē?
- 14 Hawē deta txaipa sheta itxapa mapua mesehaira
tsuā hashpa watirumē?
- 15 Hawē yura shaka tsami keku dakabaina
kushihaira mishki keskaki.
- 16 Hawē shaka tsamiarā,
hanus kekubaina niwe hikikaītirumaki.
- 17 Ha hawē shaka tsami mestēhairabainawē taeshū
tsuā besha wakī pashkatirumaki.
- 18 Hawē hui aū aū iki kana bakai keskamiski.
Hawē beru txashahaira tashipa bari tashnikirani
txashamis keskaki.
- 19 Hawē dekī anua txi here kāi
dekē bishi bishi imiski.
- 20 Hawē dekī anua kuī kāimiski,
kēti pitxā kukatsa iki kuī puamis keskairā.
- 21 Hawē hashpa anua txi here shū akī
tsiste keti wamiski.
- 22 Hawē teshu kushipahairawē taea
dasibi ha bebū mapua datehairamisbuki.
- 23 Hawē yura nami tibi hawa babu hayama dasibi kushihairaki,

- mane ferro payua keska tsuã txatxikĩ pesatiruma keskarã.
 24 Hawẽ huĩti mākã keska kushihairaki,
 mishki deneti keskarã.
 25 Tsatsakapetãwã benikĩ hatu datea
 haki mesei yushibubu date paepai pashamisbuki.
 26 Nupe txaipa kenuhaira inũ, hashi kenuhaira inũ,
 pia kuĩ hawẽ debu mane kenuhaira denetamea inũ,
 detenameti betsa dardo habu sharabuwẽ
 tsuã tenãtirumaki.
 27 Hatũ shinanã, mane ferrorã, tawa shana keska inũ
 mane bronze hi txapui keskakẽ
 tsatsakapetãwã hatiki dateismahairaki.
 28 Pia kuĩwẽ tsakabiabu hawẽ datei pashatirumaki.
 Mākã tũku haki puta puta abiabu hawẽ dateama
 basi shana puta puta akaibu keska shinãmiski.
 29 Binu ewapa kushipawẽ hatu makush makush aka
 tawa shanawẽ hatu kusha kusha aka keska inũ
 txatxiti haki putabu hawẽ hui nĩkai
 hawa dateama usãmiski.
 30 Hawẽ nuta shakawẽ pupus anu sharakaĩkĩ
 bai tapĩbaĩkĩ tsispubaĩmiski.
 31 Hawẽ yura itamamawẽ taea
 ianẽwã nua merã hikikaĩkinã,
 kēti kukatsa ikai keskai inũ
 dau sheniya kapamana buspuai keska wabaĩmiski.
 32 Hanua hene shatebaina
 hatxũ hene betxũkaini
 hawẽ betxũ hushupahaira henebaina
 bu hushupa niwe shũku ikaĩkĩ
 pexa wabaina keskamiski.
 33 Mai hirabi anua tsatsakapetãwã keska
 yuinaka betsa hayamaki.
 Hau tsuaki date taskayamashanũ ě dami waniki.
 34 Yuinaka betsa pianã mesebia dasibi hau haki dateshanũbũ
 hatũ shanẽ ibu wakĩ yuinaka dasibi ě binumaniki”, aka

Deusũ unanepakiri Jó shabakabi ana tapinikiaki, na hãtxarã

42 1-2 hanushũ Jó Senhor Deus kemakĩ yuikĩ:
 “Hamapai sharabu unã keyukĩ

dasibi mĩ haska akatsis ikai mĩ atiru
 betsã atirumarã, ma ě mia unaiĩ.

3 Ę hawamahairabia haska mĩ betxipaimis keska

mĩ amis nĩka pewariama ě hãtxashinaki,
 haska ě hawa unãmahairabiatũ mia uĩmairã.
 Kushipakĩ haska dami betsa betsapa pepa mĩ akubaĩmis
 tapĩkĩ nĩkariama ě mikiri hãtxashinaki.

⁴ Deusũ, miã ea yuikĩ:

‘Ĕ mia hãtxa wai ea nĩkawe.

Ĕ mia yukai ea kemariwe’, akĩ

mĩ ea yuishuki.

⁵ Uatiã mikiri yusiaĩbu nĩka bestikĩ haska bestiwẽ ě mia
 unãkubaĩshinaki.

Hakia natiã ibubis miki nukutã ě beruwẽ ě mia uiaĩ.

⁶ Haskawẽ taeshũ hawara mikiri ě yuishina ana shinãma
 ě yamawakatsis ikaii, hau mĩ ekiri haska ana shinãyamanã.
 Na habiatĩ mai kuru inũ txi mapu anu tsaushũ
 mikiri ě ana shinã betsa wakĩ taewaii”, akaya

Deusũ Jó duawakĩ ana hawẽ hamapai inãnikiaki, na hãtxarã

⁷Jóbe hãtxakũkaini keyutã Senhor Deusũ Elifazri yuikĩ: “Ĕ tsuma
 Jó akubirãshina keskama ekiri txanima hãtxa mã yuiamawẽ taea mia
 inũ mĩ haibu dabeki ě sinatahairaii. ⁸Haskawẽ taeshũ na habiatĩã 7
 ina awa bene inũ 7 txashuwã bene katushũ ě tsuma Jó anu butãkãwẽ.
 Mã ha bushuã Jó ea daewakĩ matũ inabu tesëshũ txiwẽ matũ ina hirabi
 matu kuakĩ keyushũtã Jó matu merabewakĩ ea matu yukashunaya ě
 matu itxakawama ishanaii. Ĕ tsuma Jó hãtxa txanima yuishina keska
 wama haska mã betxipaii keska mã ekiri hãtxa txakabubiashĩkẽ ě matu
 kupiama ishanaii”, aka

⁹hanua Elifaz Temã anua inũ, Bildade Suã anua inũ, Zofar Naamá anua
 bushũ haska Senhor Deusũ hatu yunua ashuãbu Jó Senhor Deus hatu
 yukashunaya Jó yukai Senhor Deusũ nĩkashunikiaki.

¹⁰Hanushũ hawẽ haibu dabe inũ besti Jó hatu yukashũkĩ meneaya
 Senhor Deusũ haska Jó pepawa hiwekũkainima keska ana duawakĩ hawẽ
 yura shushawatã uatiã hayakũkainima keska wakĩ ana dabeki hawẽ
 hamapai Jó inãnikiaki. ¹¹Hanua hawẽ betsabu dasibi inũ, hawẽ puibu
 dasibi inũ, hawẽ haibuaibu dasibi inũ, hatube hãtxanamekũkainima
 dasibibũ Jó itxabirã uĩ beshũ hawẽ hiwe anua habe besikĩ Jóbetã piti
 itxapa pikĩ haska atimapa txakabu betsa betsapa Senhor Deusũ inãkĩ
 tenemakubainimawẽ taea hawẽ nuhairakĩ merabewakĩ daewakĩ bestibu
 tibitũ hatira pei heshe karu inũ ouro mane meitxikiti Jó inãnibukiaki.

¹²Hanua Jó anibui bari itxapa hawẽ henei hiwekũkainaya haska uatiã
 duawani binumakĩ dabeki keska Senhor Deusũ Jó ana duawakubaina
 hawẽ txashuwã 14.000 inũ, 6.000 camelo inũ, 1.000ti dabebaĩbaina ina
 bene hau ana pubeãma pe dayakubainũbũ hawẽ hubu hatu meshtemamis

inũ, 1.000 jumenta yushã Jó hayakũkaini ¹³ha dikabi ana huni bake 14 inũ aĩbu bake 3 hatu ana bawarianikiaki. ¹⁴Hanushũ hawẽ aĩbu bake iyua kenakĩ: “Jemimaki”, atã ha katxu hawẽ aĩbu bake kenakĩ: “Queziaki”, atã hawẽ aĩbu bake hawẽ henea kenakĩ: “Quéren-Hapuqueki”, akĩ kenani ¹⁵mai hirabi anua aĩbu betsabu hawẽruahairabiabũ Jó aĩbu bakebũ hatu binunibukiaki. Hanushũ Jó hawẽ mabu haska haya pashkashũkĩ hawẽ aĩbu bakebu inũ hawẽ huni bakebu ma ewabuwẽ taeshũ mabu inũ inabu inũ hawẽ tsuamabu itxapa Jó hatu inãkĩ ibuwamatã

¹⁶⁻¹⁷hatu haska watã ana 140 ano hiweyukũkaĩkĩ hawẽ bababu inũ, hawẽ bababũ bakebu inũ, hawẽ bababũ bababu hatu uĩkubaini mestebuhairai unanuma Jó mawanikiaki.